

Бадай, няма такога чалавека сталага ўзросту, які б не хацеў дажыць жыццё ў сваёй хаце. Але з гадамі прыходзяць хваробы, бездапаможнасць. Без падтрымкі шмат хто не можа справіцца з гаспадаркай, не ў стане паклапаціцца аб сабе. І тут на выручку прыходзяць сацыяльныя работнікі, дзяржава.

— Мы два разы на год абследаем умовы пражывання адзінокіх і адзінока пражываючых грамадзян пажылога ўзросту, інвалідаў. Для гэтага ствараецца камісія, у якую ўваходзяць дэпутаты, прадстаўнікі раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях, пажарнай службы, участковы інспектар міліцыі, сацыяльныя работнікі, — расказала старшыня Сваткаўскага сельскага Савета Мядзельскага раёна Вера ХАЦЯНОВІЧ. — Калі бачым, што чалавек страціў здольнасць сам сябе абслугоўваць, у яго развальваецца дом, то звязваемся з дзецьмі, сваякамі. Бывае і так, што блізкія людзі не могуць забраць нямоглага да сябе, бо самі пенсіянеры і ім патрэбен догляд. Здараецца, што і дзеці не маюць магчымасці як след паклапаціцца пра бацькоў. Напрыклад, у нас быў ветэран Вялікай Айчыннай вайны (ён ужо памёр). У яго адна дачка жыве ў Санкт-Пецярбургу, другая ў Вільнюсе. Дзеці не адмаўляліся ад яго, пастаянна тэлефанавалі, спраўляліся аб здароўі, цікавіліся, чым дапамагчы.

Канешне, цяжка развітвацца з кутком, дзе прайшло ўсё жыццё, з якім звязаны і радасці, і нягоды. Але што паробіш, старасць... Як правіла, людзі згаджаюцца памяняць месца жыхарства. Але ёсць і тыя, хто адмаўляецца: буду паміраць у сваёй хаце. Такіх у раёне пераводзяць на надомнае абслугоўванне. Сацыяльныя работнікі да іх ходзяць не два разы на тыдзень, як належыцца, а тры-чатыры. У гэтай службе працуюць вельмі адказныя людзі. Напрыклад, Вольга Шчуцкая з вёскі Сваткі абслугоўвае 8 чалавек. Яна нават малако ад сваёй каровы носьці сваім падапечным: і суп прыгатуе, і катлеты... Заўсёды пацікавіцца, што б яны хацелі з'есці наступны раз. Хтосьці зажаха драпікі, а нехта сырнікі.

У аддзяленні кругласутачнага знаходжання цяпер 25 адзінокіх і адзінока пражываючых людзей пажылога ўзросту. Аднаму ветэрану 95 гадоў, а самаму маладому інваліду 33 гады. З 2007 года загадае аддзяленнем дэпутат сельскага Савета Бярнарда Макошка. Яна стала для сваіх падапечных сапраўдным апекуном. Дом Бярнарды Францаўны якраз насупраць аддзялення. Тыя, хто ў ім пражывае, ведаюць усё пра сваю дабрадзейку: калі ўстала, калі спаць лягла, хто прыходзіў да яе ў гасці. Бывае, закруціцца жанчына ў клопатах і за дзень не загляне да кагосьці ў пакой, то крыўдуючы на яе падапечныя. А часам і раўнуюць, калі ім здаецца, што яна больш увагі надае суседу.

■ Трэці ўзрост

А ЕЛКА ПРЫЖЫВАЕЦЦА!

У Мядзельскім раёне клопоцяцца, каб старасць адзінокіх людзей была ім у радасць

— Цяжка, відаць, працаваць са старымі людзьмі? Крыўдлівыя, капрызныя мабыць? — спытала ў Бярнарды Францаўны.

— Калі прыйшла сюды пасля працы ў школе, думала, што не прывыкну. Гэта ж тыя самыя дзеці, толькі з імі намнога цяжэй, — прызнаецца жанчына. — Там, глядзячы на вучняў, хацелася жыць. А цяпер страшна старэць, калі пабачыш адносіны некаторых дзяцей да сваіх бацькоў. А што тычыцца капрызаў, то іх няшмат. Адзінае, каб было добрае лянэнне. Многія на працягу гадоў не звярталіся да ўрача, не было калі: гаспадарка, хатнія клопаты. А цяпер не трэба думаць, як назапасіць паліва на зіму, што звярнуць на абед, як памыцца. Таму пачалі прыслухоўвацца да сваіх балячак, больш увагі звяртаць на сваё здароўе.

Кожны аўторак аддзяленне наведвае участковы ўрач. Пры неабходнасці пражываючыя накіроўваюцца на кансультацыі да вузкіх спецыялістаў у раённую паліклініку. Неадкладна дапамога аказваецца Мядзельскай цэнтральнай раённай бальніцай. Лёкі дастаўляюцца аптэкай Сваткаўскай амбулаторыі, а таксама сястрой аддзялення.

— А яшчэ з нашымі пастаяльцамі трэба быць уважлівымі, цярплівымі, асабліва з тымі, хто нядаўна да нас паступіў, — кажа Бярнарда Макошка. — Я заўсёды параўноўваю іх з елкай, якую выкапалі з каранямі і перасадзілі на новае месца. Яны тут жывуць у чысціні, цяпле, клопаце, заўсёды накормленыя. Многія так не елі дома, як у нас. У іх чатырохразовае харчаванне, збалансаваны рацыён. На тэрыторыі аддзялення разбіты сад, ягаднік, ёсць невялікі агарод, цяпляцца. Так што, гародніна, садавіна, салаты заўсёды на стале.

У кожнага з насельнікаў аддзялення свой лёс. У дом Надзеі Януцы, якая ў 2005 годзе засталася без мужа, прыйшлі бандыты.

— Ведалі, што ў мяне добрая пенсія. Душылі, патрабавалі грошы. Аддала ўсе, што мела: перападохалася, што заб'юць ды буду так ляжаць і ніхто мяне не знойдзе, бо людзей жа ў вёсцы нашай мала засталася, — на вачах жанчыны слёзы. — Пасля таго выпадку прадала хату амаль задарма. Безумоўна, шкада нажытага добра, але вырашыла: лепш тут, з людзьмі жыць. Дзякуй, грэх скардзіцца, усяго тут хапае.

Ложак Надзеі Міхайлаўны засланы тканай посцілкай, на падушках узорныя накідкі. Гаспадыня адчыняе шафу. Тут шмат самаробных рэчаў: дзяружкі, абрусы, ручнікі, падузорнікі, прасціны з карункамі.

— Забрала з сабой толькі тое, што дорага сэрцу як памяць аб мінулым, маладосці. Цяпер ужо не вышываю, вочы не тыя, — кажа жанчына. — Адпачываю, гуляю на вуліцы. Бачыце, як у нас прыгожа, шмат кветак, зеляніны. Прыходзіць да нас гарманіст, каб павіншаваць з днём нараджэння. Песні пяе

старая, а я іх усе ведаю. Дык падпяваю яму. Мне, дзеткі, ужо 85 гадоў, а спяваць яшчэ хочацца. Прыязджаюць да нас і святары каталіцкія. Напярэдадні рэлігійных свят праводзяць службу, гутарыць з людзьмі. Да такіх сустрэч рыхтуюцца, засцілаю святочным абрусам стол, стаўлю ікону.

Ціхан Ярмольчык — гаспадар пакая павышанай камфортнасці. Можна сказаць, што гэта аднапакаёвая кватэра з усімі выгодамі: асобны санвузел, тэлевізар, халадзільнік, электрачайнік. Ціхана Несцеравіча на месцы не засталі: адлучыўся па нейкіх справах у Мядзел. Ён перасяленец з чарнобыльскай зоны, спачатку жыў у сына, а потым перабраўся ў аддзяленне кругласутачнага знаходжання.

У медыцынскім пакоі мы засталі Уладзіміра Талайку.

— Прышоў памераць ціск. Да нас пастаянна прыязджаюць урачы, выпісваюць лекі бясплатна, — падзяліўся Уладзімір Васільевіч. — Мне ўжо 90 гадоў. Ветэран вайны, інвалід II групы. Ваяваў на Трэцім Украінскім фронце, вызваляў Югаславію, Венгрыю, двойчы быў паранены. Сам я мясцовы, жыў у Занарацкім сельсавеце. Цяжка аднаму было. А тут вельмі добры персанал: дагледзяць, накормяць ды яшчэ і канцэрт зладзяць.

— Штомесяц мы праводзім вечары адпачынку, віншум пражываючых з днём нараджэння, арганізуем канцэрты мастацкай самадзейнасці. Вялікую дапамогу ў правядзенні такіх мерапрыемстваў нам аказваюць народны фальклорна-этнаграфічны калектывы «Вузлянка», работнікі Узлянскага дома фальклору, — дадае Бярнарда Францаўна. — Кожную нядзелю бібліятэкар прыносіць свежыя газеты і часопісы, кнігі пад заказ. У пакоі адпачынку можна паглядзець любімую тэлеперадачу, фільм. А паштальён забірае пісьмы са скрыні, што вісіць на будынку аддзялення.

У вёсцы ёсць стацыянарны магазін. Але разам з тым да аддзялення кругласутачнага знаходжання прыходзіць аўтакрама. Тыя, хто не ў стане хадзіць на вялікія адлегласці, могуць тут набыць усё неабходнае на пенсію, якая застаецца пасля аплаты да ўтрыманне.

Аднойчы з Расіі прыехаў у аддзяленне ўнук аднаго з ветэранаў. Доўга хадзіў па пакоях, гутарыў з насельнікамі, персаналам. Усё фатаграфавалі, маўляў, пакажу сваім сябрам, знаёмым, якія цудоўныя ўмовы створаны для пажылых людзей у Беларусі, як пра іх клопаціцца дзяржава.

Дадам, у мінулым годзе ва Узлянскім аддзяленні кругласутачнага знаходжання расходы на аднаго пражываючага ў дзень склалі больш як 143 тыс. недамінаваных рублёў. Насельнікі аплачвалі толькі 49,2% ад гэтай сумы.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ. lazovskaya@zviazda.by

■ Сацыяльны клопат

ДАПАМАГЧЫ ЛЮДЗЯМ, ЯКІЯ «ЧУЮЦЬ» ВАЧЫМА

Ужо ў гэтым жніўні ў Мінску павінен з'явіцца Цэнтр прыёму бытавых заявак ад глуханнямых і людзей са слабым слыхам. Пра гэта паведаміла намеснік старшыні камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама Ірына ДУДКА.

Гэтыя людзі экспрэсіўна жэстыкулююць і гэтым прыцягваюць нашу ўвагу на вуліцы. Але мы амаль нічога не ведаем пра іх, хіба толькі тое, што ім патрэбен сурдаперакладчык. Сапраўды, спытаць, хто апошні ў чарзе ў паліклініцы ці ў краме, паразумецца з прадаўцом — усё гэта недаступна для людзей з праблемамі слыху. Але менш відавочных цяжкасцяў яшчэ больш. Напрыклад, як выклікаць на дом майстра па рамонце бытавой тэхнікі або замовіць па тэлефоне талончык на прыём да ўрача?

Каб дапамагчы глуханымым і людзям са слабым слыхам у вырашэнні гэтых пытанняў, у Мінску і будзе адкрыты цэнтр прыёму заявак для такіх людзей. Званкі будзе прымаць сурдаперакладчык праз Skype. Ён аформіць заяўку, потым звяжацца са спецыялізаванымі службамі, а затым папярэдзіць чалавека, што звярнуўся да яго, аб тым, калі гэтая заяўка будзе выканана.

Перш чым прымаць рашэнне аб адкрыцці такога цэнтра, сацыяльныя службы сталіцы вывучылі, ці будзе запатрабаваная гэтая дапамога. Таму перададзена на базе медыцынскай даведачнай інфармацыйнай службы 131 быў рэалізаваны пілотны праект. Аказалася, паслуга карыстаецца попытам.

Цэнтр прыёму бытавых заявак ад глуханнямых і людзей са слабым слыхам будзе створаны пры падтрымцы грамадскага аб'яднання «Беларускае таварыства глухих».

Святлана БУСЬКО. busko@zviazda.by

«САНІТАР» ДАГЛЯДАЕ ХВОРЫХ

У Мінскай вобласці створаны студэнцкі медыцынскі атрад «Санітар».

Дзяўчаты і хлопцы дапамагаюць персаналу Жодзінскай цэнтральнай гарадской бальніцы даглядаць ляжачых хворых, у рэгістрацыі і сартаванні дакументаў. Акрамя таго, яны займаюцца добраўпарадкаваннем тэрыторый ўстанова аховы здароўя, прыбіраюць памяшканні і палаты. Каб трапіць у атрад, юныя грамадзяне павінны дасягнуць 16-гадовага ўзросту, а таксама абавязаны прайсці медыцынскую камісію.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ. lazovskaya@zviazda.by

■ Веламарафон «Суседзі»

ЗАЦІКАВІЛІСЯ НАВАТ АЎСТРАЛІЙЦЫ

Больш за 700 удзельнікаў рознага ўзросту з Беларусі, Польшчы, Расіі, Латвіі, Літвы і нават Аўстраліі сабраў ужо традыцыйны міжнародны веламарафон «Суседзі» ў наваколлі Аўгустоўскага канала.

Бен Філіпс і Эма Дылісан (на фота), падарожнічаючы па Еўропе, даведаліся пра гэты веламарафон і вырашылі ў ім паўдзельнічаць. На сваіх веласіпедках яны замацавалі цацачных каалу і кенгуру — сімвалы Аўстраліі.

— Пабываючы ў такой выдатнай кампаніі і разам з тым убачыць прыгажосць вашай цудоўнай краіны — гэта проста супер! — такія ўражанні засталіся ў гасцей з зялёнага кантынента.

Арганізатары веламарафону — грамадскае аб'яднанне «ВелаГродна» і Гродзенскі райвыканкам падрыхтавалі 4 дыстанцыі — марафон (65 кіламетраў), паўмарафон (39 км), міні-марафон (39 км) і дзіцячы заезд на 200 метраў. Усе маршруты праходзілі не толькі па асфальце, але і па грунтовых дарогах, лясных сцяжынках, была і водная перашкода. Прызёраў ва ўсіх узростах катэгорыях узнагародзілі арыгінальнымі медалямі, прызамі ад спонсараў. Пераможца марафону ў катэгорыі Open атрымаў планшэт, а галоўным

ФОТА БЕЛТА

прызам латарэі сярод удзельнікаў быў, зразумела, веласіпед.

Дарэчы, веламарафон «Суседзі» можа атрымаць трансгранічны статус, бо цяпер у фінальнай стадыі работа па афармленні міжнародных працэдур, каб пагранічным пунктам пропуску «Лясная-Рудаўка» на Аўгустоўскім канале маглі карыстацца не толькі турысты-воднікі, а таксама пешаходы і веласіпедысты.

Барыс ПРАКОПЧЫК. prapokchik@zviazda.by

■ Факт

ДЭПАРТАЦЫЯ З КАНФІСКАЦЫЯЙ

Паляўнічага-нелегала, які прыехаў з Расіі, затрымалі каля вёскі Бярозаўка ў Калінкавіцкім раёне. Мужчына прыехаў з Уладзімірскай вобласці пагасцяваць да сваякоў.

— Месяц таму ў сябе на радзіме ён атрымаў пасведчанне паляўнічага і набыў гладкаствольную стрэльбу, якую прыхпіліў з сабой у Беларусь, — паведамілі ў Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. — У адзін з вечароў ён выправіўся пастрэляць на бераг невялікай рачулки Тур'і. Стрэлы пачуў участковы міліцыянер, які выклікаў інспектараў Мазырскай міжрайінспекцыі. Затрыманы паляўнічы не меў пры сабе ніякіх дакументаў, што дазвалялі б яму паляваць на тэрыторыі нашай краіны, яго зброя была ўвезена нелегальна. Апроч таго, мужчына быў нападпітку, хоць выехаў на прыроду на асабістым аўтамабілі. За парушэнне правіл палявання, незаконную перавозку зброі, а таксама кіраванне транспартным сродкам нападпітку парушальнік аштрафаваны на суму больш як 1 680 рублёў. У яго забралі вадзіцельскае пасведчанне і канфіскавалі стрэльбу. Пасля ўнясення штрафу расіяніна дэпартавалі.

УПАЎ

У ВЕНТЫЛЯЦЫЙНУЮ ШАХТУ ДОМА

А палове шостай гадзіны раніцы сталічным ратавальнікам патэлефанаваў усхваляваны жыхар сталіцы. Паводле слоў заяўніка, з вентыляцыі яго кватэры чуецца хрыпы і стогны.

Работнікі МНС выехалі на ўказаны адрас па праспекце газеты «Звязда». На месцы ратавальнікі ўстанавілі, што грамадзянін 1948 года нараджэння, які пражываў у кватэры на шостым паверсе гэтага дома, самастойна праводзіў работы па перапланіроўцы вентыляцыйнага канала ў сваім жыллі. Ранкам пенсіянер упаў у шахту да ўзроўню першага паверха. У які дакладна час адбылося падзенне, устаноўчы немагчыма, паколькі выявіў пацярпелага па яго стогнах і хрыпах жыхар першага паверха дома, што прагнуўся ад гэтага і пазваніў у 101. Работнікі МНС дасталі з шахты мужчыну ў непрытомным стане. Медыкі, нягледзячы на рэанімацыйныя мерапрыемствы, мусілі амаль у сем гадзін раніцы канстатаваць смерць пенсіянера.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by